

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 15. decembra 1875.

Obseg: Zopet nov škodljivec kmetijstva. — Iz občnega zbora družbe kmetijske Kranjske 14. nov. t. l. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Postava o stavbah na Kranjskem. (Dalje.) — Ozir na državni zbor Dunajski. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Zopet nov škodljivec kmetijstva.

Časi za kmetijstvo čedalje huji prihajajo na vsako stran. Ne le da kmetijstvo hira po silnih davkih in nemilosti, s katero se povsod izterjujejo, tudi narava sama se je zarotila zoper ubozega kmeta, da mu pošilja novih nadlog.

Čez trto, krompir, sadna drevesa prišli so sovražniki, ki jih nismo poznali prej, zdaj pa se napoveduje nov sovražnik sladkorne pese, ki je okoli Hohenau-a v doljni Avstriji letošnjo spomlad do zadnje sadike pokončal vso peso, tako, da so jo trikrat morali sejati. Mislilo se je izprva, da neki hrošč rivčekar pokončuje polje; al ni bilo tako; našli so po natančnih preiskavah drobnega, rujavkastega, svetlega hrošča (kebra) z rdeče-rumenimi nožicami, ki mu je „atomaria linearis“ ime. Ta mrčes že pesino seme pokončuje in že maja in junija meseca največ škodo dela. V nekaterih krajih na Francoskem je že večkrat popolnoma pokončal pesina polja in sicer tako zeló, da škoda, ki jo rivčekar dela, še senca ni proti tej, ki jo vzrokuje ta dozdej še celó malo znana „atomaria“.

Iz občnega zbora družbe kmetijske Kranjske

14. novembra t. l.

(O Vipavskih vinskih mešetarjih na dalje.)

„Naj povem še, kaj se je v neki vasi letos pripetilo. Ker se je razglasilo, da se je v Vipavski dolini dosti vina pridelalo, prišlo je precejšnje število Gorencev v dolino, in ustavili so se v omenjeni vasi. Na vprašanje, ali bi se dobil dober „svadák“ mošt, jim vsi okoli stoječi mešeti to pritrdijo, in vsak zgrabi svojega kupca ter ga v take kleti odpošlje, kjer se je ravno najnižje baže grozdje, večidel sama tako zvana „gnjet“ zmastila. Pošteni Gorenci pokušajo mošte, najdejo, da so res sladki — kajti vsak mošt je koj po zmaščenji sladak — verjamejo tudi trditvam, da bojo mošti tudi dalje časa sladki ostali, in ga po primeroma nizki ceni kupijo. Čez malo dni potem, ko so mošt domú pripeljali, so se pa morali prepričati, da, namesti da bi dalje časa „svadák“ ostal; je „čisel“ postal.

Tako ravnaajo naši vinski mešetarji; za vse se dadó pa presneto dobro plačati, posebno dobro pa takrat,

keďar jih kak maloveden gospodar zaradi kakih nenavadnih ali pa tudi navadnih vinskih prikazín za svét praša. En sod kalnega vina očistiti jim je že velíkan-ska umetnost; družega že tako nič ne umejo, a še čiščenja samega ne prav. In vendar zahtevajo za očiščenje enega samega soda celó po 5 goldinarjev.

Enakih dogodbic navêdel bi lahko sl. zboru še dosti, vendar že samo te dovolj jasno žalostno resnico dokazujejo, da naši vinski mešetarji so namesti vinski kupčiji v korist, njej le v kvar. — Še posebno so pa oni nasprotniki napredka v vinoreji, nasprotniki naše vinorejske šole.

Ako se ta zadeva ne predrugači, ako se vinsko mešetarstvo ne vredi, šla bode Vipavska vinska kupčija čedalje bolj rakovo pot, dolina mora obožati, namesti da bi si opomogla.

Misel, vinsko mešetarstvo vrediti, sprožil je prvi gospod Göthe, vodja deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru. On je že leta 1873 pri shodu vinorejcev na Dunaji predlagal, naj se vinsko mešetarstvo vse Avstrije tako vredi, kakor je to na Nemškem in Francoskem že davno vredjeno. Na poziv sl. c. k. kmetijskega ministerstva je potem izdelal gosp. Göthe celi načrt svoje ideje, ter ga ministerstvu predložil, ki je poslalo njegovo delo vladnim načelništvom, kmetijskim družbam itd. posameznih vinskih dežel v pretres; ako se ne motim, se je pa velika večina vprašanih proti izpeljavi sprožene misli izjavila. To se je pa gotovo zgodilo zaradi tega, ker gré gosp. Göthe-jeva misel na to, da bi se mešetarstvo vse Avstrije tako vredilo, kakor je to na Nemškem in Francoskem vredjeno; on misli namreč, da bi se morali v posamesnih vinorejskih deželah veliki vinski mešetarji ali tako zvani „vinski agenti“ uradno postaviti. Naloga vinskih agentov je pa ta, v veliki eksportni kupčiji med prodajalcem in kupcem posredovati, ne pa v majhni kupčiji. Al na Nemškem in Francoskem je vinoreja že na jako visoki stopinji; v teh deželah nahajamo vsled tega že tudi jako razvito eksportno vinsko kupčijo, zato so vinski agenti popolnoma na pravem mestu. V Avstriji je vinoreja še večidel na nizki stopinji, vsled tega je tudi eksportna vinska kupčija še prav malo razvita, in vinski agenti so le malo kje potrebni. Ako vzamemo našo deželo, je ravno ona ena tistih, katere, kar se umne vinoreje in umnega kletarstva tiče, še prav nizko čepé.

Vsled tega pri nas o eksportni vinski kupčiji še govoriti ne moremo in še najmanj v Vipavski dolini,